

*Szkoła Podstawowa
im. Marii Konopnickiej
w Miejskiej Górcie*

PROGRAM

WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

WPROWADZENIE

Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci, nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na potrzeby drugiego człowieka. Wychowanie młodego pokolenia jest zadaniem rodziny i szkoły, która w swojej działalności musi uwzględniać wolę rodziców, ale także i państwa, do którego obowiązków należy stwarzanie właściwych warunków wychowania. Kluczowym celem szkoły jest wprowadzenie uczniów w świat wartości, który pojmowany jest jako bezpośrednie poznanie i doznanie odkrywanych wartości w codziennym życiu, co z kolei stwarza możliwość zetknięcia się ucznia z wzorcami osobowymi, z wartościowymi działaniami oraz dobrymi praktykami. Wartości stanowią fundament oceny rzeczywistości w kategoriach moralnych dobra i zła, są przewodnikami życia osobowego i społecznego i jako takie nie mogą stać w sprzeczności z dobrem wspólnym. Wychowanie do wartości odbywa się nieustannie w relacji uczeń – nauczyciel – rodzic.

Zadaniem szkoły jest zatem wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele). Wychowanie ukierunkowane na wartości zakłada przede wszystkim podmiotowe traktowanie ucznia, a wartości skłaniają człowieka do podejmowania odpowiednich wyborów czy decyzji.

Zadaniem szkoły jest także ukierunkowanie procesu wychowawczego na wartości, które wyznaczają cele wychowania i kryteria jego oceny. Działalność wychowawcza szkoły należy do podstawowych celów polityki oświatowej państwa.

WYCHOWANIE

Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży.

PROFILAKTYKA

Profilaktyka to kompleksowa interwencja kompensująca niedostatki wychowania, która obejmuje równolegle trzy obszary działania: wspomaganie wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi, ograniczenie i likwidowanie czynnika ryzyka, inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących.

MISJA SZKOŁY

Motto: Chwyć z nami wiatr w żagle

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Miejskiej Górcie ma być jak piękny żaglowiec pod pełnymi żaglami – w której, jak na żaglowcu, panuje:

- przyjazny klimat (dobra atmosfera)
- wzajemne zaufanie,
- odpowiedzialność za zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych
- podział zadań pomiędzy członkami załogi,
- chęć odkrywania i poznawania nowych „nieznanych lądów” (kreowanie własnego rozwoju),
- pamięć z jakiego portu wypłynęliśmy (szacunek do historii i tradycji)
- świadomość do jakiego zmierzamy (przygotowanie do dalszej edukacji i wyboru zawodu)

WIZJA

W naszej szkole:

- dbamy o bezpieczeństwo i pokazujemy jak w bezpieczny sposób korzystać z nowoczesnych technologii,
- tworzymy klimat przyjaźni i współpracy,
- odkrywamy, rozwijamy i nagradzamy talenty i pasje,
- pracujemy innowacyjnie, uczymy kreatywności,
- poznajemy przeszłość, odpowiedzialnie planujemy przyszłość.

MODEL ABSOLWENTA SZKOŁY.

- Odróżnia świat realny (TU) od świata wirtualnego (TAM).
- Umie korzystać z różnych źródeł informacji (także w języku obcym), umie zdobywać, przetwarzać i wykorzystywać wiedzę i umiejętności w praktyce, jest krytyczny wobec informacji zdobytych w Internecie, programów telewizyjnych, filmów, czasopism, książek, zna mechanizmy działania reklamy. Wie jak bezpiecznie i zgodnie z prawem korzystać z TIK.
- Jest odpowiedzialny i świadomy swoich praw i praw innych ludzi. Potrafi przewidzieć skutki swoich działań i gotów jest ponieść konsekwencje swoich czynów.
- Ma poczucie godności własnej osoby i szacunek dla godności i potrzeb drugiego człowieka.
- Wywiązuje się z powierzonych zadań w sposób satysfakcjonujący siebie i innych.
- Potrafi nazywać swoje emocje i nad nimi panować, pokojowo rozwiązywać konflikty.
- Potrafi budować przyjazne relacje z rówieśnikami, umie współpracować w grupie, działa zgodnie z obowiązującymi w niej zasadami.
- Umie zachować się kulturalnie, zna zasady dobrego wychowania, używa form grzecznościowych, nie używa wulgaryzmów.
- Dbą o swój wygląd (schludny i odpowiedni do sytuacji) i higienę osobistą.
- Dbą o zdrowie własne i innych, jest aktywny fizycznie, właściwie się odżywia.

- Jest tolerancyjny i opiekuńczy wobec słabszych.
- Jest świadomy swoich talentów i je rozwija. Jest aktywny artystycznie, w miarę swoich możliwości śpiewa, gra na instrumencie, rysuje, maluje, uczestniczy w różnych formach kultury.
- Dbą o środowisko naturalne, segreguje odpady.
- Dostrzega potrzebę podejmowania nieustannego rozwoju i wysiłku w celu zaspokajania ciekawości poznawczej (jest otwarty na świat).
- Zna zasady gry w warcaby i szachy. Myśli samodzielnie, twórczo i krytycznie.
- Zna i szanuje historię i tradycje rodziny, szkoły i ojczyzny.
- Za pomocą języka polskiego potrafi kulturalnie dyskutować, wyrażać swoje myśli, stawiać argumenty.

Program wychowawczo – profilaktyczny dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów, obejmuje treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- wyników ewaluacji wewnętrznej,
- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- wniosków i analiz z pracy zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych,
- uwag, spostrzeżeń, wniosków nauczycieli, uczniów, rodziców.

Analiza dotychczasowych działań wychowawczych i profilaktycznych w szkole.

Ocena skuteczności działania w **obszarze wychowania i profilaktyki**, była przedmiotem debaty w szkole. Uwzględniono w niej m.in. sprawdzone rozwiązania, stosowane skuteczne metody wychowawcze, sukcesy wychowawcze i osiągnięcia edukacyjne uczniów, pozytywne postawy i relacje, aktywność i zaangażowanie uczniów w życie szkoły (wolontariat szkolny, samorządność uczniowską, udział w różnych formach działalności pozalekcyjnej, kołach zainteresowań), osiągnięcia pozaszkolne uczniów.

Zdiagnozowanie aktualnej sytuacji wychowawczej w szkole i potencjalnych czynników zagrażających.

Diagnoza, jak i późniejsza dyskusja w gronie pedagogicznym nad jej wynikami dała fundament planowania pracy wychowawczej i profilaktycznej. W gromadzeniu informacji wykorzystano obserwacje, analizę dokumentacji (wyniki klasyfikacji i promocji, analiza frekwencji, ocena efektywności udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wyniki sprawdzianów i egzaminów), wywiady, rozmowy, ankiety, metody wizualne, indywidualne i grupowe.

Ustalenie obszarów pracy wychowawczo-profilaktycznej, wybór priorytetów, określenie celów strategicznych i szczegółowych.

Wyniki przeprowadzonych analiz odniesiono do wartości ustalonych w programie wychowawczo - profilaktycznym, który koncentruje się wokół potrzeb całego środowiska szkoły – oczekiwań rodziców, postaw nauczycieli, jak i potrzeb rozwojowych uczniów. Jego przygotowywanie, modyfikowanie i realizowanie będzie przebiegać we współpracy z uczniami i rodzicami, a więc wszystkimi podmiotami ważnymi z punktu widzenia powodzenia pracy wychowawczej i profilaktycznej szkoły. Program wychowawczo – profilaktyczny szkoły jest więc strategicznym dokumentem uwzględniającym cele wychowawcze zoperacjonalizowane poprzez zakres wiedzy, umiejętności i postawy opisane w modelu absolwenta. Wyniki przeprowadzonej w szkole diagnozy i dokonanych analiz zostały przetransponowane na cele pracy wychowawczej zawarte w programie i uwzględniają potencjalne zagrożenia lokalnego środowiska oraz współczesnego świata.

W wyniku diagnozy zapotrzebowania na działania wychowawcze ustalono w naszej szkole następujące priorytety.

1. Dbamy o bezpieczeństwo i pokazujemy jak w bezpieczny sposób korzystać z nowoczesnych technologii.

Szkoła prowadzi sukcesywne szkolenia dla nauczycieli, rodziców i uczniów z zakresu bezpiecznego korzystania z zasobów internetu oraz wynikających z tego zagrożeń (cyberprzemoc).

W szkole jest respektowane czytelne, zrozumiałe, akceptowane przez wszystkie podmioty prawo wewnątrzszkolne (statut szkoły, zarządzenia dyrektora, procedury bezpieczeństwa, itd.).

2. Tworzymy klimat przyjaźni i współpracy.

W szkole panuje miła, życzliwa atmosfera w oparciu o wzajemny szacunek i zrozumienie, partnerstwo i życzliwość.

Szkoła dba o lokalne tradycje i zwyczaje. Uczniowie działają dla dobra swojej małej i dużej ojczyzny.

3. Odkrywamy, rozwijamy i nagradzamy talenty i pasje.

Szkoła motywuje i aktywizuje do indywidualnego rozwoju uczniów poprzez organizowanie ciekawych imprez, konkursów dla uczniów.

4. Pracujemy innowacyjnie, uczymy kreatywności.

Szkoła prowadzi szeroki zakres innowacyjnych działań w ramach bogatej oferty edukacyjnej, zwiększenie atrakcyjności nauczania i uczenia się poprzez wykorzystanie gier, zabaw, programów multimedialnych, Internetu, w czasie zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych, świetlicy i biblioteki.

Szkoła inspiruje podopiecznych do realizacji własnych projektów, przedsięwzięć wg własnego pomysłu. Współpracuje w tym zakresie z lokalnymi instytucjami i stowarzyszeniami.

5. Poznajemy przeszłość, odpowiedzialnie planujemy przyszłość.

Szkoła wychowuje ucznia otwartego, aktywnego, ciekawego świata, dbającego o tradycje i pielęgnującego patriotyzm.

Nauczyciele kształtują właściwą postawę moralną i obywatelską swoich wychowanków, dążą do pełnego rozwoju ich osobowości, rozbudzają świadomość i szacunek do nauki i pracy.

Szkoła uczy języków obcych, posługiwania się nowymi technologiami informacyjno - komunikacyjnymi.

Szkoła uczy odpowiedzialności za rozwój środowiska przyrodniczego i społecznego, przygotowuje uczniów do życia we współczesnym świecie, wprowadza w świat kultury, uczy wzajemnej tolerancji i zrozumienia potrzeb innych ludzi, zachęca do działania zespołowego.

PODSTAWOWE CELE PROGRAMU

WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO

- **wspomaganie i wspieranie** naturalnego rozwoju wychowanka poprzez zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, rozwijanie indywidualnych potencjałów i możliwości, budowanie wspierającej relacji nauczyciel-uczeń; wskazywanie mocnych i słabych stron,
- **kształtowanie sposobu myślenia i postaw** uznawanych za pożądane poprzez kreowanie i wskazywanie wzorców, przekazywanie wartości istotnych z punktu widzenia kultury i relacji międzyludzkich, kształtowanie i wzmacnianie postaw prospołecznych,
- **profilaktyka** zachowań ryzykownych poprzez diagnozowanie zagrożeń, wyposażanie uczniów w wiedzę i umiejętności pomagające w radzeniu sobie z tymi zagrożeniami, proponowanie alternatywnych sposobów funkcjonowania, ochrona przed bezpośrednimi niebezpieczeństwami.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO

- wspieranie rozwoju osobowości młodego człowieka
- zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych
- kształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności
- kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym
- kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu
- wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną

- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli
- rozwijanie i wzmocnienie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów
- kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji
- kształtowanie postaw prozdrowotnych
- wyposażenie ucznia w umiejętności niezbędne do współdziałania w zespole
- przygotowanie do podejmowania i pełnienia ról społecznych oraz obywatelskich
- kształtowanie postaw patriotycznych
- kształtowanie postaw i nawyków proekologicznych
- przygotowanie do podejmowania optymalnych decyzji życiowych
- doskonalenie warunków bezpiecznego funkcjonowania ucznia w szkole i poza szkołą
- wspieranie nabywania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ryzykownych i konfliktowych
- eliminowanie zagrożeń dla zdrowia i szans rozwojowych przez uzależnienia

TREŚCI WYCHOWAWCZE I PROFILAKTYCZNE ZAWARTE W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ

I. EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA

OBSZAR	ZADANIA – KLASY I–III
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia. ➤ Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej. ➤ Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym. ➤ Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie. ➤ Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku. ➤ Kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo – skutkowego. ➤ Uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin. ➤ Kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych. ➤ Rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń. ➤ Kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł. ➤ Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej. ➤ Przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi. ➤ Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju. ➤ Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.

<p>Kultura – wartości, normy, wzory zachowań</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzania się. ➤ Kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła. ➤ Kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność. ➤ Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci. ➤ Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw. podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji. ➤ Inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia. ➤ Przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów. ➤ Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań. ➤ Wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną. ➤ Kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji. ➤ Kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania. ➤ Kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.
--	---

<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych. ➤ Kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediiów. ➤ Przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach. ➤ Przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji. zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym. ➤ Kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.
--	---

II . KLASY IV – VIII

OBSZAR	ZADANIA – KLASY IV
<p>Zdrowie – edukacja zdrowotna</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. ➤ Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania. ➤ Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. ➤ Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. ➤ Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.
<p>Relacje – kształtowanie postaw społecznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. ➤ Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. ➤ Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi. ➤ Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób. ➤ Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji. ➤ Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.
<p>Kultura – wartości, normy, wzory zachowań</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka. ➤ Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania. ➤ Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia. ➤ Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.

Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. ➤ Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. ➤ Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. ➤ Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych. ➤ Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.
OBSZAR	ZADANIA - KLASY V
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywują. ➤ Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. ➤ Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy. ➤ Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat). ➤ Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota). ➤ Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. ➤ Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów. ➤ Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. ➤ Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji. ➤ Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. ➤ Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań. ➤ Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania. ➤ Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i Internetu.

OBSZAR	ZADANIA - KLASY VI
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron. ➤ Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. ➤ Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat). ➤ Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. ➤ Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. Rozwijanie samorządności.
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności . ➤ Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. ➤ Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają. ➤ Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. ➤ Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku. ➤ Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. ➤ Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. ➤ Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.
OBSZAR	ZADANIA - KLASY VII
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje. ➤ Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. ➤ Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań. ➤ Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału. ➤ Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.

Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron. ➤ Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności. ➤ Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. ➤ Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności. ➤ Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. ➤ Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. ➤ Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich. ➤ Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym. ➤ Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków. ➤ Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?
OBSZAR	ZADANIA - KLASY VIII
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością. Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko i długoterminowych. ➤ Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. ➤ Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości. ➤ Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron. ➤ Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji. ➤ Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości. ➤ Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad

	<p>humanitaryzmu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. ➤ Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów. ➤ Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy. ➤ Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.

**TREŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW
WYCHOWANIA I PROFILAKTYKI ZAWARTE W PODSTAWACH
PROGRAMOWYCH PRZEDMIOTÓW KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO
W KLASACH I - VIII**

1. Zdrowie – edukacja zdrowotna

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia; ➤ ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka; ➤ posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwania o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej; ➤ posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; ➤ reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; ➤ wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze; ➤ przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia; ➤ ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. Internet; ➤ ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> ➤ w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej; ➤ uzasadnia konieczność ochrony przyrody; ➤ opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody;

Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opisuje, jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; ➤ opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; ➤ opisuje zasady zdrowego odżywiania; ➤ przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży; ➤ przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach; ➤ omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; ➤ wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; ➤ omawia sposoby redukcji nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; ➤ wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni; ➤ wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznaje przypadki wymagające postaw asertywnych; ➤ podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; przedstawia różne formy zachowań asertywnych;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu; ➤ doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie; ➤ poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijanie zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się;
Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie; ➤ wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne), zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków; odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie może mieć wpływu; ➤ omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu; ➤ dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie); ➤ wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych; ➤ ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia; ➤ ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie

	społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.);
Technika	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przyjmuje postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska; ➤ kształtuje umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu;
Szkoła podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uczy się dbałości o zdrowie – różnicowania pojęć: „człowiek zdrowy”, „człowiek chory”; ➤ uczy się przestrzegania zasad higieny – mycia rąk, mycia owoców i warzyw, korzystania z czystych naczyń itd.; ➤ uczy się dobierania produktów spożywczych do poszczególnych posiłków; ➤ poznaje i przestrzega zasad zdrowego trybu życia; ➤ uczy się dbałości o odpowiednią pozycję podczas pracy oraz dobre oświetlenie; rozumienie znaczenia snu oraz odpoczynku; ➤ rozumie konieczność przeprowadzania badań profilaktycznych – wizyta u lekarza pierwszego kontaktu, stomatologa, ginekologa itp. ➤ uczy się określania własnych mocnych stron i trudności;

2. Relacje – kształtowanie postaw społecznych

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> ➤ identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach; ➤ przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad; ➤ współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię; ➤ dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory; ➤ dostrzega, że lepiej poznaje siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności; ➤ odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo; ➤ ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot; ➤ szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim

	<p>komunikatem werbalnym i niewerbalnym;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób, podejmując decyzję o działaniu; ➤ wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie; ➤ wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), szanując to, co jest wartością dla nich, i nazywając to, co jest wartością dla niego; ➤ naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł; ➤ przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uczestniczy w zespołowym rozwiązaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowany portal edukacyjny; ➤ identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów; ➤ bierze udział w różnych formach współpracy, jak: programowanie w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy;

<p>Wychowanie fizyczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego; potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę; ➤ pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych; ➤ wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; ➤ wyjaśnia, jak należy zachować się w sytuacjach związanych z aktywnością taneczną; ➤ omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci; ➤ identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; ➤ wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; ➤ wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; ➤ współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatię; ➤ motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoby niepełnosprawne, osoby starsze);
<p>WOS</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; ➤ wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności; ➤ uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontakt, przynależności, uznania); ➤ przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji – kształtowania swojego wizerunku; ➤ wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie; ➤ rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; ➤ rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; ➤ przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy;

Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zachęcanie do działania na rzecz środowiska lokalnego; ➤ doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zna i stosuje zasady savoir-vivre'u w różnych sytuacjach społecznych; ➤ rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za manifestowane reakcje, wypowiedane i pisane słowa; ➤ kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego; ➤ bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania;
Szkoła podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozumie i nazywa relacje i więzi między członkami rodziny; ➤ przestrzega zasad panujących w rodzinie; ➤ przestrzega zasad panujących w klasie; ➤ przestrzega norm współżycia w grupie; ➤ uczy się współuczestnictwa i współpracy podczas zabawy i zajęć; ➤ poznaje sąsiadów, znajomych rodziny i ich role społeczne; ➤ poznaje i korzysta z miejsc użyteczności publicznej; ➤ poznaje organizacje społeczne działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami; ➤ przyswaja język i doskonali rozwój mowy; ➤ uczy się porozumiewania w formie dialogu; poznaje zasady prowadzenia rozmowy; ➤ uczy się komunikowania z zastosowaniem wspomagających i alternatywnych metod komunikacji – AAC: gesty, mimika, zdjęcia, obrazy, znaki przestrzenno-dotykowe, symbole, pismo, urządzenia i oprogramowanie wspomagające komunikację (dla uczniów niekomunikujących się werbalnie lub ze znacznymi ograniczeniami w tym zakresie); ➤ bierze udział w wydarzeniach klasowych i szkolnych, także z zastosowaniem urządzeń głosowych – prostych komunikatorów, urządzeń wysokiej technologii; ➤ uczy się i doskonali wyrażanie własnego zdania; ➤ uczy się stosowania form grzecznościowych i komplementów w życiu codziennym; ➤ uczy się wyjaśniania swojego zachowania i mówienia o planach;

3. Kultura – wartości, normy i wzory zachowań

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne respektowane przez środowisko szkolne; ➤ szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach; ➤ określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania; ➤ odróżnia szczęście od doraźnie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób; ➤ odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania;
Język polski	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kształtuje umiejętność uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, ➤ szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym; ➤ rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami; ➤ kształci postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej; ➤ rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych; ➤ rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości; ➤ rozwija umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania; ➤ rozwija umiejętność rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy, oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej; ➤ kształci nawyki systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania; ➤ jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
Historia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje;

Muzyka	<ul style="list-style-type: none"> ➤ poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; ➤ zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej; ➤ zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; ➤ uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); ➤ angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska; ➤ uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; ➤ stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców;
Plastyka	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej); ➤ zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady; ➤ podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego; ➤ wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym; ➤ uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom; ➤ planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową regionu;

Geografia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości; ➤ przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania; ➤ rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej; ➤ ma poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej); ➤ kształtuje pozytywne, emocjonalne i duchowe więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią; ➤ rozwija postawy współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno-kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski; ➤ przełamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją; ➤ postępuje etycznie w pracy z informacjami;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie;
Szkoła podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ bierze udział w świętach i tradycjach rodzinnych; ➤ przestrzega kultury życia codziennego; ➤ uczy się korzystania z ośrodków i instytucji kultury; ➤ uczy się właściwego zachowania w różnych miejscach i sytuacjach (teatr, kino, muzeum, wystawy, koncerty itp.);

4. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu; ➤ rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się środkach publicznego transportu zbiorowego; ➤ stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku; ➤ ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach; ➤ stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety; ➤ rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci internet;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, w tym zwłaszcza w sieci Internet; ➤ przestrzega ogólnie przyjęte zasady związane z bezpieczeństwem w Internecie;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku; ➤ omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej; ➤ wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego; ➤ wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; ➤ wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu;

WOS	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach; ➤ przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować; ➤ wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw; ➤ przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> ➤ posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; ➤ uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej; ➤ wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich; ➤ stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami; ➤ ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich;
Technika	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przewiduje zagrożenia płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu technicznego; ➤ analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia);
Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka); ➤ wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany

Szkoła podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym

- uczy się dostrzegania czynników i sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu (w tym także zagrożeń ze strony innych osób, używania alkoholu, środków odurzających);
- uczy się i doskonali umiejętności zachowania się w sytuacjach trudnych i niebezpiecznych (dotyczących siebie i innych);
- poznaje odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludzi (Straż Pożarna, Policja, Wojsko Polskie, Straż Miejska, pracownicy ochrony);
- poznaje i korzysta z ważnych numerów alarmowych;
- uczy się zachowania bliskości i dystansu w relacjach z innymi ludźmi;
- uczy się prawidłowego zachowywania się w środkach komunikacji;
- poznaje nietypowe i nagłe sytuacje, które mogą się zdarzyć w domu, szkole, na ulicy, w innych miejscach;
- uczy się przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas posługiwania się różnymi urządzeniami w domu i w szkole;
- uczy się rozpoznawania i rozumienia znaków drogowych, symboli, oznaczeń w różnych miejscach itp.

**OBSZARY DZIAŁAŃ PROGRAMU
WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEGO**

Obszar I		
ADAPTACJA UCZNIÓW KLAS PIERWSZYCH I CZWARTYCH DO WARUNKÓW SZKOLNYCH		
Cel: Przyjazna adaptacja dziecka w szkole.		
ZADANIA	FORMY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
Wspieranie dziecka oraz jego rodziny w nowej sytuacji.	1/ Minimalizowanie negatywnych przeżyć dziecka związanych z pierwszymi dniami pobytu dziecka w szkole. 2/ Rozmowy z rodzicami i uczniami 3/ Zorganizowanie spotkania z pedagogiem lub psychologiem z PPP w Rawiczu. 4/ Przeprowadzenie lekcji otwartej dla rodziców.	- wychowawcy klas I, - wychowawcy klas IV - pedagog - pracownicy PPP w Rawiczu
Pokonywanie trudności w nawiązywaniu pozytywnych kontaktów interpersonalnych: - nadpobudliwość, - zahamowanie emocjonalne, - odrzucenie przez grupę, - osamotnienie, - zaburzenia emocjonalne. Motywacja do nauki.	1/Diagnoza problemu, podnoszenie poczucia własnej wartości, stworzenie możliwości nabycia przez uczniów umiejętności życiowych. 2/Poznawanie norm, zasad i reguł. 3/Ukazywanie mocnych stron dziecka-każdy potrafi coś najlepiej. 4/Nieprzyjemne sytuacje – co możemy zmienić. 5/Pomagamy innym. 6/Rozwiązujemy problemy nie tylko klasowe.	- wychowawcy klas I - wychowawcy klas IV
Stworzenie uczniom poczucia bezpieczeństwa.	1/Otoczenie pierwszoklasistów i czwartoklasistów troską i uwagą szczególnie w czasie przerw międzylekcyjnych. 2/ Wycieczka po szkole : zapoznanie ze szkolnymi pomieszczeniami: klasy, sekretariat, gabinety dyrektora,	- wychowawcy klas I - wychowawcy klas IV

	wicedyrektora, pedagoga, biblioteka, świetlica, sala gimnastyczna. 3/ Uwrażliwianie uczniów klas starszych na potrzebę zapewniania bezpieczeństwa uczniom klas I.	
Wyrabianie u uczniów poczucia obowiązku i odpowiedzialności.	1/Wprowadzenie / przypominanie uczniom obowiązujących w szkole reguł i zasad.	- wszyscy nauczyciele

Obszar II
ROZWÓJ INTELEKTUALNY UCZNIĄ

Cel: Wspieranie rozwoju osobowości młodego człowieka.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
Praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych.	1/Stworzenie i wdrożenie szkolnego systemu wspierania potrzeb ucznia. 2/ Przygotowanie do konkursów, przedmiotowych . 3/ Prowadzenie kół zainteresowań. 4/Konsultacje indywidualne wg harmonogramu. 5/Dodatkowe zajęcia z uczniem zdolnym dla klas IV-VIII. 6/ Organizowanie pomocy koleżeńskiej.	wszyscy nauczyciele

Obszar II
ZACHOWANIA AGRESYWNE

Cel: Ograniczenie i eliminowanie zachowań agresywnych wśród uczniów.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
Przeciwdziałanie agresji i przemocy.	1/Organizowanie spotkań z udziałem psychologa , pedagoga , specjalistów dla uczniów i rodziców. 2/ Organizowanie zajęć na temat agresji, jej przyczyn, skutków i sposobów reagowania na nią. 3/ Kształtowanie umiejętności kontrolowania własnej złości i agresywnych zachowań. 4/ Stosowanie kar za zachowania agresywne. 5/Zapobieganie zachowaniom niebezpiecznym szczególnie w czasie imprez okolicznościowych oraz wycieczek szkolnych. 6/Organizowanie zajęć promujących postawę asertywną. 7/Kontrola miejsc, w których uczniowie czują się najmniej bezpiecznie.	- pedagog szkolny - wychowawcy, - nauczyciele
Wyeliminowanie agresji słownej.	1/ Reagowanie na przejawy agresji słownej podczas przerw. 2/ Odnotowywanie uwag o zachowaniu uczniów i informowanie wychowawców. 3/ W przypadku wystąpienia agresji słownej postępowanie zgodne z procedurami przewidzianymi na takie sytuacje.	- nauczyciele
Wspieranie nabywania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ryzykownych i konfliktowych.	1/ Propagowanie wiedzy o mechanizmach wywierania wpływu i sposobach radzenia sobie w sytuacjach trudnych , ryzykownych i konfliktowych .	- nauczyciele - pedagog szkolny

	<p>2/ Podejmowanie działań w zakresie negocjacji i mediacji. Nauka asertywnej komunikacji własnych potrzeb, sztuki odmawiania, dyskusji.</p> <p>3/ Kształtowanie umiejętności zgłaszania się o pomoc i rozpropagowanie informacji o instytucjach, osobach, które udzielają wsparcia dzieciom i rodzinie.</p>	
<p>Ukazywanie negatywnego wpływu przemocy i wulgaryzmów w środkach przekazu, w grach komputerowych itp.</p>	<p>1/ Uświadomienie rodzicom potrzeby kontrolowania tego, co dziecko czyta, ogląda, w jakie gry komputerowe gra.</p> <p>2/ Ukazywanie negatywnego wpływu uzależnień od telewizji i komputera ...</p> <p>3/ Kształtowanie u uczniów wiedzy na temat zagrożeń płynących z nadmiernego korzystania z mediów.</p> <p>4/ Warsztaty dla uczniów, rodziców, nauczycieli dotyczące cyberprzemocy.</p>	<p>- wychowawcy</p> <p>- nauczyciele</p> <p>- pedagog szkolny</p>

**Obszar IV
UZALEŻNIENIA**

Cel: Zapobieganie uzależnieniom wśród uczniów.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
<p>Ukazanie negatywnych skutków uzależnień - alkohol, nikotyna, narkotyki- inne uzależnienia (komputer, internet, gry, leki, napoje energetyzujące).</p> <p>Zdrowe życie, zdrowe odżywianie.</p>	<p>1/Prowadzenie zajęć o charakterze profilaktycznym.</p> <p>2/Realizacja programów profilaktycznych mających na celu uwrażliwienie uczniów na problematykę uzależnień.</p> <p><i>- Zanim spróbujesz – klasy I</i></p> <p><i>- Bajki terapeutyczne - oddział przedszkolny, klasy II, III</i></p> <p><i>- Trzeci Elementarz czyli Program</i></p>	<p>- wychowawcy, nauczyciele</p> <p>– realizatorzy programów profilaktycznych,</p> <p>- pedagog szkolny</p>

Profilaktyka prozdrowotna.	<p><i>Siedmiu Kroków – klasy VI</i> <i>- Saper – klasy IV, V, VII</i> <i>- Przyjaciele Zippiego.</i></p> <p>3/Prowadzenie zajęć o charakterze prozdrowotnym. Realizacja programów. 4/Projekcja filmów z zakresu profilaktyki. 5/ Realizacja tematów zawartych w programach prozdrowotnych. 6/ Warsztaty dla uczniów, rodziców, nauczycieli.</p>	
Prowadzenie systematycznych działań informacyjnych dotyczących zagrożeń związanych z sięganiem po środki uzależniające (narkotyki, dopalacze, papierosy, alkohol).	<p>1/ Dostarczanie wiedzy o konsekwencjach stosowania używek 2/ Organizowanie zajęć edukacyjnych oraz prelekcji na temat zagrożeń wynikających ze szkodliwości zażywania narkotyków, dopalaczy, alkoholu oraz papierosów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy, - nauczyciele - pedagog szkolny - specjaliści
Kształtowanie postaw asertywnych.	<p>1/ Doskonalenie technik asertywnych – umiejętność mówienia NIE oraz uczenie podejmowania decyzji ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności odmawiania.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -wychowawcy, - nauczyciele - pedagog szkolny

Obszar V		
PROMOCJA ZDROWEGO STYLU ŻYCIA		
Cel: Propagowanie zdrowego trybu życia i odżywiania.		
ZADANIA	FORMY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
Przekazanie wiedzy o zdrowym odżywianiu się.	<p>1/ Realizowanie na zajęciach lekcyjnych tematyki związanej ze zdrowym odżywianiem np. przygotowywanie surówek i sałatek. 2/ Uczestnictwo w programach edukacyjnych: „Szkłanka mleka” , „Owoce w szkole” i inne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy, nauczyciele - pedagog szkolny - pielęgniarka

Promocja szkolnych i pozaszkolnych form spędzania czasu wolnego.	1/ Prowadzenie kółek zainteresowań. 2/ Organizowanie wycieczek szkolnych , uroczystości szkolnych i klasowych. 3/ Zachęcanie do aktywnego spędzania czasu wolnego.	- wszyscy nauczyciele - wychowawcy
Wdrażanie do przestrzegania higieny osobistej.	1/Pogadanki z dziećmi na temat: <ul style="list-style-type: none"> • dojrzewania i problemów związanych okresem dojrzewania • higieny osobistej • dostosowania stroju do okoliczności 2/ Dbłość o swój wygląd i estetykę (spotkania i rozmowy z pielęgniarką, wychowawcą, nauczycielem wychowania do życia w rodzinie).	- wszyscy nauczyciele - pedagog szkolny - pielęgniarka

Obszar VI WYCHOWANIE PATRIOTYCZNE I OBYWATELSKIE		
Cel: Przygotowanie do podejmowania i pełnienia ról społecznych oraz obywatelskich.		
ZADANIA	FORMY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
Budzenie miłości i szacunku do ojczyzny, poczucie wspólnoty narodowej.	1/ Udział w apelach z okazji rocznic i świąt państwowych zgodnie z kalendarzem imprez. 2/ Udział w uroczystościach organizowanych w środowisku. 3/ Organizowanie wyjść / wyjazdów np. na wystawy, do teatru, muzeum. 4/ Symbole narodowe, ich historia i znaczenie, okazywanie im szacunku. 5/ Historia miasta, regionu, kraju. 6/ Poznanie historii powstania wielkopolskiego w Miejskiej Górcie – opieka nad mogiłami powstańców wielkopolskich.	- wszyscy nauczyciele - wychowawcy
Pielęgnowanie i tworzenie tradycji szkoły.	1/ Udział i współtworzenie imprez szkolnych zgodnie z harmonogramem.	- wszyscy nauczyciele - wychowawcy klas

	2/ Udział w akcjach charytatywnych jak: Góra grosza, Akcje na rzecz schroniska dla bezdomnych zwierząt, Akcje na rzecz Małego Dworku w Łaszczynie i inne.	
Znajomość życia i twórczości Marii Konopnickiej, ukazywanie postaw i wartości w utworach patronki naszej szkoły.	1/ Organizacja konkursów literacko - poetyckich i plastycznych związanych z patronką szkoły .	- wszyscy nauczyciele

**Obszar VII
CZYTELNICTWO**

Cel: Kształtowanie świadomości czytelniczej u uczniów klas I-VIII.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
Popularyzacja książek i czasopism dla dzieci i młodzieży.	1/Prezentacja wiadomości dotyczących autorów i treści książek - lektur. 2/ Szkolne konkursy czytelnicze. 3/ Współpraca z wychowawcami klas i nauczycielami języka polskiego (Dzień Patrona, konkursy recytatorskie, wybór lektur) 4/ Pasowanie na czytelnika uczniów klas I. 5/ Bieżące informowanie nauczycieli, uczniów i rodziców o ilości przeczytanych przez dzieci książek.	- nauczyciele języka polskiego - nauczyciel bibliotekarz - wychowawcy klas
Kształcenie umiejętności korzystania ze zbiorów biblioteki szkolnej i innych bibliotek.	1/ Włączanie uczniów do pracy biblioteki. 2/ Prowadzenie lekcji bibliotecznych w kl. I-VIII mających na celu propagowanie czytania książek, zapoznanie z regulaminem czytelnia.	- nauczyciel bibliotekarz

Kształcenie umiejętności korzystania z informacji zawartych w czasopiśmie dziecięcych i młodzieżowych.	1/ Pogadanki dotyczące wyboru odpowiednich czasopism dostosowanych do wieku. 2/ Lekcje biblioteczne poświęcone czasopismom jako źródeł informacji - stworzenie w roku szkolnym 2017/2018 gazety szkolnej.	- nauczyciel bibliotekarz - nauczyciele języka polskiego,
---	---	--

ZADANIA WYCHOWAWCZE I PROFILAKTYCZNE

Zadania dla nauczycieli:

- ❖ zwracanie podczas dyżurów - szczególnej uwagi na miejsca tzw. podwyższonego ryzyka: ubikacje, schody, itp.,
- ❖ punktualne rozpoczynanie dyżurów przed lekcjami, uczniowie w czasie zajęć nie pozostają bez opieki nauczyciela w klasie,
- ❖ informowanie na bieżąco wychowawców o niewłaściwym zachowaniu ich wychowanków zarówno przez nauczycieli dyżurujących jak pozostałych nauczycieli i pracowników szkoły,
- ❖ obserwacja zachowania uczniów w miejscach publicznych i zwracanie uwagi na przejawy agresji, palenia papierosów czy niszczenia mienia,
- ❖ wdrażanie do świadomego unikania zagrożeń oraz kształtowanie umiejętności odmawiania i negocjacji,
- ❖ dawanie przykładów sumienności, umiejętności rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- ❖ dążenie do dalszej poprawy bezpieczeństwa w szkole, reagowanie na akty agresji i przemocy oraz konsekwentne egzekwowanie prawa szkolnego.

Zadania dla wychowawców klas:

- ❖ pomoc uczniom w rozwiązywaniu trudności życiowych i rodzinnych - uświadomienie uczniom możliwości zwrócenia się z problemem do konkretnej osoby w szkole: wychowawca, pedagog, dyrektor szkoły,
- ❖ podnoszenie poziomu kultury osobistej uczniów - godziny wychowawcze dotyczące zachowania się w stosunku do rówieśników, osób dorosłych, w miejscach publicznych (kino, teatr, itp.),

- ❖ współpraca z rodziną - inicjowanie spotkań mających na celu omawianie problemów wysuwanych przez rodziców, wywiadówki profilaktyczne,
- ❖ realizacja programów profilaktycznych dotyczących palenia tytoniu i picia alkoholu, rozwijania umiejętności interpersonalnych,
- ❖ organizacja koleżeńskiej pomocy w nauce,
- ❖ kształtowanie postaw poszanowania mienia wspólnego, dbałości estetykę klasy, szkoły i otoczenia,
- ❖ systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce i zachowaniu ich dzieci,
- ❖ pomoc w poznawaniu samego siebie i kształtowaniu pożądanego systemu wartości

Zadania dla pedagoga szkolnego:

- ❖ pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- ❖ organizowanie pogadanek, prelekcji dla uczniów z udziałem policji, psychologa, lekarza,
- ❖ edukacja pedagogiczna rodziców,
- ❖ prowadzenie zajęć dla uczniów np. relaksacyjnych, treningi interpersonalne, zajęcia psychoedukacyjne,
- ❖ współpraca z instytucjami wspierającymi realizację zadań wychowawczych i profilaktycznych,
- ❖ systematyczna współpraca z wychowawcami klas i nauczycielami, udzielanie im wsparcia w planowaniu i realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych.

Zadania dla rodziców:

- ❖ każdy rodzic czuwa nad tym, aby jego dziecko wykazywało właściwą kulturę osobistą oraz sumiennie realizowało obowiązki szkolne,
- ❖ w celu zapobiegania niewłaściwym zachowaniom rodzice utrzymują regularny kontakt z wychowawcą klasy, a w razie potrzeby pedagogiem szkolnym bądź Dyrektorem /zastępcą/ Szkoły Podstawowej,
- ❖ rodzice biorą udział w przedsięwzięciach organizowanych przez szkołę mających na celu doskonalenie metod wychowawczych,
- ❖ rodzice uczniów sprawiających szczególne trudności wychowawcze kontaktują się ze szkołą w każdym przypadku stwierdzenia naruszenia obowiązujących norm i zasad oraz wspólnie znajdują sposoby rozwiązywania problemów.

METODY I FORMY REALIZACJI

Realizacja programu odbywać się będzie w ramach:

- ❖ zajęć godziny do dyspozycji wychowawcy klasy
- ❖ innych zajęć z wychowawcą
- ❖ zajęć wychowania do życia w rodzinie
- ❖ zajęć prowadzonych przez pedagoga, pielęgniarkę, specjalistów
- ❖ zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych
- ❖ spotkań z rodzicami uczniów w szkole i ich domach
- ❖ edukacji pedagogicznej
- ❖ imprez organizowanych na terenie szkoły
- ❖ imprez np. charytatywnych

Formy pracy:

- ❖ oddziaływanie werbalne (rozmowy, pogadanki, wykład)
- ❖ dyskusje tematyczne (dzielenie się doświadczeniami), wskazanie postaw (wzorców) pozytywnych
- ❖ zajęcia grupowe, zespołowe.

ZASADY EWALUACJI PROGRAMU WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEGO

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego.

Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) obserwację zachowań uczniów,
- 2) analizę dokumentacji,
- 3) przeprowadzanie ankiet wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- 4) rozmowy z rodzicami,
- 5) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,

6) analizę przypadków.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie na zakończenie roku szkolnego przez powołany przez dyrektora szkoły zespół. Zadaniem zespołu będzie opracowanie planu ewaluacji, organizacja badań oraz opracowanie wyników. Z wynikami prac zespołu w formie raportu ewaluacyjnego zostanie zapoznana rada pedagogiczna.

PODSTAWY PRAWNE

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r. poz. 1189).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59).
- Priorytety Ministra Edukacji Narodowej na rok szkolny 2017/2018,
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej ... (Dz.U. z dnia 24 lutego 2017 r. poz. 356)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 roku w sprawie zasad i organizacji udzielania pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach, placówkach. (Dz. U. z dnia 25 sierpnia 2017 r. poz. 1591)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lipca 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2011 r. , nr 161, poz.968)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- (Dz.U. z 2015 , poz.1390)
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 957).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249).
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 783).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. (Dz. U. nr 111, poz. 535)